

Michal Šimek: Gabriel Max a Praha (diplomová práce) **Posudek školitele**

Gabriel Max byl v poslední třetině 19. století nepochybně nejznámějším malířem německo-českého původu z Prahy, a v této době také ze žijících umělců v Praze jedním z nevlivnějších, byť působil v Mnichově. Nedostatečné uměleckohistorické poznání jeho tvorby i odezvy je napravováno teprve v posledních letech a předložená práce je úspěšným krokem k zaplnění této mezery.

Tato práce se navzdory svému názvu nezabývá pražskou, tj. ranou fází tvorby Maxe, nýbrž všestranně dokumentuje a interpretuje pražskou odezvu na jeho pozdější díla a působení. Tato odezva zahrnovala psaní o umělci a jeho dílech ať již v Praze vystavených nebo ne, jejich zdejší akvizice, a samozřejmě také - v obráceném pohledu - Maxův vztah k Praze, zejména jako odbytišti jeho tvorby. To je zajímavé zejména vzhledem k působení soukromé galerie Mikuláše Lehmana, jejíž majitel věnoval propagaci Maxe zvláštní důraz.

Mimo větší pozornost této diplomové práce tak zůstává pouze soukromé i oficiální studium umělců z Čech u Gabriela Maxe v Mnichově, které je ovšem z mnoha důvodů specifickou otázkou a z celku výše jmenovaných agend se leccím vymyká. Práce se po této stránce, podle mého názoru vhodně, omezuje na textový „ohlas Maxova vlivu“, jak to její autor přesně formuloval.

Michal Šimek se ve své práci soustředil zejména na výtvarné kritiky, týkající se Maxovy tvorby, a rozčlenil je chronologicky i podle jejich hlavních autorů. V tomto dvojím pohledu je obsažena interpretace dokumentů, zahrnutých jako hlavní příloha práce a doprovobených účelně 3 seznamy. Celek práce tak poskytuje dosti detailní představu o tom, jak se utvářelo a měnilo mínění pražské - zejména česky mluvící - kulturní elity, o Gabrielu Maxovi, a nabízí také důvody pro tento názorový vývoj. Pražské komentáře byly v mnohém konformní se zahraničními, a to nejen v případech, kdy se opíraly zase jen o zprávy a nikoli o vlastní náhled tohoto kterého uměleckého díla. Na druhé straně v nich postupně převážily výhrady, a to nejenom výhrady vyslovované z triviálního česko-národního stanoviska ve smyslu odcizení umělce, nýbrž také vůči jeho tzv. mimouměleckému angažmá v zájmech o antropologii a parapsychologii.

Šimkovi se podařilo dokumentovat textovou odezvu na Gabriela Maxe ve značné úplnosti, byť např. německé pražské deníky se budou v podobných případech vymykat možnostem soustavného zpracování. Vhodné je zaměření diplomové práce na profilové komentátory, které ukazuje, že i přes opakování některých společných předpokladů vůdčí doboví komentátoři umělecké Prahy hlavního třicetiletí se často vzájemně lišili ve svých pozorováních i argumentech.

Práce Michala Šimka je přínosná jak z hlediska poznání sledovaného umělce, tak z hlediska soustavného studia dobové výtvarné kritiky, které jinak zůstává značným dluhem, a to dokonce nejenom českého dějepisu umění 19. století.

Šimek pracuje s dobovými texty kriticky, zdůrazňuje daný kontext zkoumaných výroků, počínaje tím, že je porovnává s reprodukcemi komentovaných děl, pokud je bylo možné identifikovat.

Za možný námět pro diskuzi v rámci obhajoby této práce bych pokládal, aby její autor uvedl, kde on sám vidí možné pokračování ve zpracování tohoto či podobných témat.

Jeho práce je promyšleně členěna, text vhodně stylizován a aparáty jsou patřičně zredigovány.

Předloženou práci pokládám za naprosto odpovídající požadavkům, přínosnou, a plně ji doporučuji k obhajobě.

Prof. PhDr. Roman Prahel
Ústav pro dějiny umění FFUK
V Praze 10. září 2009

